

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3079/2019. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.051/2017/11. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panasz előterjesztője jogi képviselője útján (dr. Szoboszlai György ügyvéd, Jutasi és Társai Ügyvédi Iroda; 1054 Budapest, Alkotmány utca 31. IV. em. 17. a) 2018. május 31-én a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra benyújtott, az Alkotmánybíróságra 2018. augusztus 14. napján érkezett indítványában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a – Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 25.M.1789/2014/39. számú ítéletére kiterjedően – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.II.10.051/2017/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló munkajogi perben megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy felperese) 2011. június 11-étől állt az alperes alkalmazásában, 2011. december 1-jétől főosztályvezető-helyettesi munkakört töltött be. 2011. december 12-től keresőképtelenné vált, majd 2012. január 27-én gyermeke született. Ezt követően szülei szabadságon volt, majd 2012. július 13-tól gyermeke gondozása céljából fizetés nélküli szabadságot vett igénybe. A fizetés nélküli szabadságot 2014. január 28-tól meg kívánta szüntetni, s e tény 2013. november 29-én írásban közölte munkáltatójával. Az alperes 2014. január 28-án kelt iratával akként módosította a felperes kinevezését, hogy egy másik főosztály állományába helyezte referens munkakörbe. A munkáltató az első, térítvény nélküli kiküldést követően az okiratot változatlan formában ismételt megküldte 2014. március 5-én, amit az indítványozó március 10-én vett át. Az indítványozó a kinevezés-módosítására 2010. március 10-én akként nyilatkozott, hogy azzal nem ért egyet és kéri a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 63. § (2) bekezdés d) pontja alapján a jogviszonya felmentéssel történő megszüntetését. Ezt követően az alperes 2014. március 17-én kelt iratával felmentéssel megszüntette az indítványozó kormánytisztviselői jogviszonyát.
- [3] Az indítványozó a kinevezés egyoldalú módosítását, valamint a felmentést sérelmezve közszolgálati panaszt nyújtott be, amelyet a Kormánytisztviselői Döntőbizottság a 2014. április 30-án kelt VI-KD/78/10/2014. számú határozatával elutasított.
- [4] Az indítványozó keresetet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, amelyben a fenti határozat hatályon kívül helyezését, és annak megállapítását kérte, hogy a kinevezés egyoldalú módosítása súlyosan jogsértő volt, így a felmentés is jogellenes.
- [5] 1.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2015. november 24-én kelt 25.M.1789/2014/39. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Nem tartotta megalapozottnak az indítványozónak a Kttv. 70. §-ában foglalt felmentési védelemre vonatkozó hivatkozását, mivel a felmentési tilalom arra az esetre vonatkozik, amikor a munkáltató egyoldalúan kívánja megszüntetni a jogviszonyt, ellentétben a Kttv. 48. § (7) bekezdésében foglalt speciális szabállyal, amikor a kormánytisztviselő maga kérelmezi jogviszonya megszüntetését.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 2016. október 20-án kelt 5.Mf.680.030/2016/30. számú rész-közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a Kormánytisztviselői Döntőbizottság határozatára is kiterjedően részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes ELN-141/1/2014. számú, 2014. március 17-én kelt felmentése jogellenes. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a kinevezés-módosítás jogellenességének megállapítása iránti kereset elutasítása körében helyben hagyta. A felmentési védelem vonatkozásában megállapította, hogy a felmentés kibocsátásának időpontjában az indítványozó felmentési védelem alatt állt.

Érvelése szerint amennyiben a jogalkotónak nem a felmentési védelem abszolút biztosítása lett volna a célja, ezen szabályok alól kivette volna a kinevezés egyoldalú módosításának el nem fogadásán és a kormánytisztviselő kérelmének alapuló felmentés esetét és azt kivételként fogalmazta volna meg.

- [7] 1.3. A jogerős ítélet ellen az indítványozó és az alperes is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a 2017. január 24-én kelt Mfv.II.10.051/2017/11. számú ítéletével a jogerős döntés azon rendelkezését, mellyel megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletének a felmentés jogellenességének megállapítására vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős rész-közbenső ítéletet abban a részében, melyben helybenhagyta az elsőfokú ítéletnek a kinevezés-módosítás jogellenességének megállapítása iránti keresetet elutasító részét, hatályában fenntartotta.
- [8] A Kúria ítélete indoklásában kifejtette, hogy a Kttv. 70. § (1) bekezdése c) pontjában rögzített általános tilalomhoz képest speciális rendelkezést tartalmaz a Kttv. 63. § (2) bekezdés d) pontja, ugyanis ez esetben a munkáltató a kormánytisztviselő kérelmére köteles megszüntetni a jogviszonyt.
- [9] 1.4. Az indítványozó a kifogásolt bírói döntésekkel összefüggésben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (1) és (2) bekezdésének, II. cikkének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (5) bekezdésének, XVI. cikk (1) bekezdésének, XVIII. cikk (2) bekezdésének és 28. cikkének sérelmére hivatkozott.
- [10] Az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására – miszerint az indítvány nem tartalmazott kellő alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel – a 2018. szeptember 27-én érkezett indítványában kiegészítette alkotmányjogi panaszát.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét azzal indokolta, hogy a támadott ítéletek azon indokolási része, miszerint a kinevezés-módosítás el nem fogadásával az indítványozó szabad akaratából kérte a felmentését, nem felel meg a jogi egyértelműség követelményének. Az indítványozó indítvány-kiegészítésében hivatkozott arra is, hogy a bírói döntések – az indítványozó kifejezett kérése ellenére – nem vizsgálták a munkáltatói döntést hozó eljárási jogosultságát, nem állapították meg az összeférhetlenség okán fennálló semmisséget, amelynek következtében a visszamenőleges hatályú munkáltatói döntést jóváhagyták.
- [12] Az indítványozó a fentiekkel összefüggésben hivatkozott az R) cikk (1) és (2) bekezdéseinek, valamint a 28. cikk sérelmére is.
- [13] Az indítványozó a munkáltató részéről a megfelelő egyeztetés, együttműködés és tájékoztatás hiányára hivatkozva részben a kinevezés-módosítással összefüggésben állította az emberi méltósághoz való jog sérelmét, a felmentéssel összefüggésben pedig – a jogviszonyban biztosított jövedelemtől való megfosztásra és a jövedelem nélküli, kiszolgáltatott helyzetre tekintettel – az emberi méltósághoz való jog és a tulajdonhoz való jog sérelmét. Az indítványozó szerint a bíróságok azzal, hogy nem vizsgálták az alapügyben okozott sérelmeket hozzájárultak a hivatkozott alapjogok sérelméhez. Az indítványozó ugyanezeket az érveket adta elő az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésével és XVIII. cikk (2) bekezdésével és – az indítvány kiegészítésben hivatkozott – L) cikkel összefüggésben.
- [14] 2. Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [15] 2.1. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, így érintettsége a támadott ítéletekkel összefüggésben egyértelműen megállapítható. Az Abtv. 27. §-a azonban nem csupán az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben (jelen esetben: munkajogi per) való érintettséget követeli meg, hanem feltételezi az összefüggést az alapügy és az alkotmányjogi panasz eljárás között. Az alapügyben való érintettség az alkotmányjogi panasz eljárás szükséges, de nem elégséges feltétele. Az alkotmányjogi panasz funkciója a jogorvoslat, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét feltételezi. Ezért az alkotmányjogi pa-

nasz érdemben csak akkor bírálható el, ha az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmét a kifogásolt bírói döntésekkel összefüggésben állítja.

- [16] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság és az annak részét képező jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]}. Jelen alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére nem lehet alappal hivatkozni a kifogásolt bírósági döntésekkel összefüggésben, mivel a normavilágosság követelménye a jogszabályokra vonatkozik. A konkrét peres eljárásban – az indítványozó által előadott érvek alapján – a visszaható hatály sérelme sem merül fel.
- [17] Az Alaptörvény L) cikkére, R) cikk (1) és (2) bekezdéseire, valamint a 28. cikkére Alaptörvényben foglalt jog megjelölése nélkül nem lehet hivatkozni, mivel azok önmagukban nem vetik fel az indítványozó Alaptörvényben garantált jogainak sérelmét.
- [18] 2.2. Az indítványozó hivatkozott ugyan az Alaptörvény II. cikk, XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is, valamint az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésének és XVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmére is, indítványa azonban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában előírt feltételeknek.
- [19] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Ezen feltételek vagylagos jellegűek, ezért teljesítésüket az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítvány a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára irányul, az indítványozó ugyanis nem a kifogásolt bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját kifogásolta, hanem azt állította, hogy a bíróságok nem vizsgálták az alapügyben okozott sérelmeket. Ezzel szemben a bíróságok az indítvány szerint is vizsgálták a kinevezés-módosítás és a felmentés jogellenességét, de az elsőfokú bíróság elutasította az indítványozó keresetét, a Kúria pedig hatályon kívül helyezte a másodfokú bíróság döntését az elsőfokú bíróság döntését megváltoztató részében, és ezzel teljes egészében elutasította az indítványozó keresetét.
- [23] Az indítványozó a hivatkozott Alaptörvényben foglalt jogok sérelmét nem is közvetlenül a bírói döntésekkel összefüggésben, hanem a vizsgálat hiányára hivatkozással állítja. A fentiek alapján megállapítható, hogy az indítványozó a tényállás megállapítását és annak szakjogi értékelését vitatja, valamint a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó bizonyítási kérdéseket kifogásol.
- [24] Tehát az alkotmányjogi panasz a konkrét ügyben a hivatkozott Alaptörvényben biztosított jogokkal összefüggésben nem vet fel sem az egyedi ügyön túlmutató alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló, az alkotmányjogi panasz hatáskörben orvosolható alaptörvény-ellenességet.

[25] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. március 26.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1266/2018.

• • •